

Inträdet på arbetsmarknaden

2004

UF0512

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Befolkning och utbildning

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken är officiell på den nivå som redovisas i Statistiska meddelanden, serie UF86

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson:

Telefon: 08-506 940 00, 019-17 60 00

Telefax: 08-661 52 61, 019-17 70 80

e-post: scb@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Daniel Samuelsson

Telefon: 019-176517

Telefax: 019-177082

e-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret avidentifieras efter fem år och bevaras i SCB: s arkiv.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras inte av EU

A.10 Syfte och historik

Den första undersökningen under namnet Inträdet på arbetsmarknaden gjordes 1996. Undersökningen byggde på de tidigare gymnasie- och högskoleuppföljningarna som hade gjorts som separata undersökningar sedan slutet av 1960-talet. Jämförbarheten mellan resultaten i de gymnasie- och högskoleuppföljningar som gjordes före 1996 var dålig av flera orsaker. Uppföljningarna av gymnasie- respektive högskoleutbildade gjordes ofta under olika år. Tiden från avslutad utbildning tills dess uppföljningarna genomfördes varierade både mellan de två undersökningstyperna samt mellan olika årgångar. Dessutom var variablerna i gymnasie- och högskoleuppföljningarna endast delvis lika.

Samordningen av de olika uppföljningsundersökningarna till en gemensam undersökning bland gymnasieavgångna och högskoleexaminerade innebar att mycket av bristerna i jämförbarheten rättades till. Det bestämdes att undersökningen om inträdet på arbetsmarknaden ska genomföras vartannat år och att uppföljningen ska göras tre år efter avslutad utbildning genom en gemensam frågeblankett till gymnasieavgångna och högskoleexaminerade.

Syftet med undersökningen är att belysa arbetsmarknaden ur olika aspekter samt att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer med olika utbildningsbakgrund.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna av statistiken är universitet och högskolor, Högskoleverket, Skolverket och Utbildningsdepartementet. Statistiken används för beskrivningar av de möjligheter som olika utbildningar ger för inträde och etablering på arbetsmarknaden.

Innehållet i undersökningen är beslutat i samråd med programrådet för programmen Utbildning-arbetsmarknad och Prognosinstitutet, där det finns representanter från Högskoleverket, Skolverket, AMS, NUTEK, Göteborgs- och Stockholms universitet, Näringsdepartementet samt Utbildningsdepartementet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Inträdet på arbetsmarknaden är en urvalundersökning som genomförs en gång vartannat år. Statistiken samlas in under mars-maj via postenkäter till personer som har avgått från gymnasieskolan eller examinerats från högskolan tre år tidigare. Undersökningens rampopulation hämtas från Skolverkets elevregister och Universitets- och högskoleregistret.

Rampopulationen stratifieras på utbildningsnivå, utbildningsinriktning och kön. Ungefär 13 000 individer ingår SCB:s urval. Det förekommer dock regionala tillägg på uppdrag som gör att den slutliga urvalsstorleken blir större (t.ex. 15 471 i 2004 års undersökning).

Postenkäten som skickas ut innehåller bland annat om frågor angående förvärvsarbete, sektor, arbetstid, arbetets överensstämmelse med utbildningen, utlandsarbete och lön.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Till 2004 års undersökning förändrades enkäten. I skrivande stund finns inga planer på förändringar till kommande undersökningar.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Under 2004 genomfördes den femte undersökningen om inträdet på arbetsmarknaden. Undersökningen genomfördes bland dem som avgick från gymnasieskolan eller examinerades från högskolans grundutbildning läsåret 2000/01. I de tidigare undersökningarna har även de som examinerats från forskarutbildningen varit med i undersökningen. I 2004 års undersökning ingick de inte på grund av att denna grupp specialundersöktes i en egen undersökning 2003 (Forskarexaminerades arbetsmarknad; UF 18 SM0301).

Syftet med undersökningen är att belysa arbetsmarknaden ur olika aspekter samt att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer med olika utbildningsbakgrund.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I statistiken redovisas bland annat:

Andel förvärvsarbetande bland gymnasie- och högskoleutbildade

Andel arbetslösa bland gymnasie- och högskoleutbildade

Antal månader mellan avslutad utbildning och första arbetet

Andel gymnasie- och högskoleutbildade som fått arbete inom det yrkesområde de utbildats sig för

1.1.1 Objekt och population

Statistikens objekt är individer (personer som avslutat utbildning).

Målpopulationen utgjordes av de elever som avgick från gymnasieskolan eller examinerades från högskolans grundutbildning läsåret 2000/01 och ännu inte hade fyllt 65 år. Rampopulationen utgjordes av dem som enligt Skolverkets elevregister hade avslutat gymnasieskolan samt de som hade tagit ut ett examensbevis från grundläggande högskoleutbildning läsåret 2000/01 samt enligt Registret för totalbefolkningen ännu inte ha fyllt 65 år.

1.1.2 Variabler

Variablerna i statistiken är dels hämtade från Skolverkets elevregister, Universitet och högskoleregistret samt Registret över totalbefolkningen och dels via frågor i postenkät

Registervariabler

Kön
Personnummer
Utbildningsnivå
Högskoleexamen
Gymnasieprogram

Undersökningsvariabler

Verksamhet
Högskolestudier
Förvärvsarbete
Arbetslöshet
Arbete
Anställningsform
Sektor
Lön
Arbetstid
Överensstämmelse mellan utbildning och arbete
Tid mellan utbildning och första arbetet
Utlandsarbete
Tillräcklig utbildningsnivå för arbetet
Nöjdhet med arbetet och utbildning
m.fl.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska storheterna (parametrarna) utgörs av totaler och av kvoter. De senare består vanligtvis av procentuella andelar. Statistiken redovisas, förutom för hela målpopulationen, också på redovisningsgrupper.

Dessutom redovisas 95%-iga konfidensintervall för skattningarna av parametrarna.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på utbildningsnivå, utbildningsinriktning, kön och utländsk bakgrund samt kombinationer av dessa. För de gymnasieavgångna redovisas nationella program, de flesta med fördelning på kön. För de examinerade från grundläggande högskoleutbildning redovisas ett urval av examina, alla med fördelning på kön.

1.1.5 Referenstider

Läsåret 2000/01 för objekt och mars 2004 (22-28 mars 2004) för de flesta av variablerna.

1.2 Fullständighet

Enkätundersökningen om inträdet på arbetsmarknaden ligger i gränslandet mellan utbildning- och arbetsmarknadsstatistik och ingår som en del av båda dessa statistikgrenar.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Den osäkerhet som orsakas av att skattningarna baserar sig endast på ett urval och inte hela målpopulationen uppskattas med hjälp av 95%-iga konfidensintervall, vilka anges i omedelbar anslutning till (punkt-) skattningarna. Alla utvalda personer har inte lämnat uppgifter, vilket kan orsaka skevhet i skattningarna (bortfallsskevhet). Även mätfel kan förekomma.

Estimationen har genomförts med en kalibreringsestimator, som utnyttjade ett stort antal registervariabler (hjälpvariabler). Syftet har varit att minska konfidensintervallen och särskilt bortfallsfelen och täckningsbrister. Hjälpinformationen visade sig vara ”stark” och därför torde de två senare felen ha reducerats kraftigt.

Kalibreringen har också lett till att konsistenta skattningar har erhållits, d.v.s. skattningarna överensstämmer med de storheter som finns i Skolverkets Elevregister samt Universitets- och högskoleregistret.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Rampopulationen bestod av 106 722 personer som hade avslutat gymnasie- eller högskoleutbildning läsåret 2000/01 och som ännu inte fyllt 65 år.

Populationen stratifierades. Stratifieringsvariabler var gymnasieprogram, högskoleexamen samt kön - sammanlagt bildades 110 strata. Utöver dessa ordinarie strata tillkom det ett antal tilläggsstrata. I varje strata drogs ett obundet slumpmässigt urval. Storleken på urvalet var sammanlagt 15 471 personer.

De svar som kom in räknades upp med s.k. kalibrerade vikter. Dessa vikter tar hänsyn till urvalsannolikheterna, svarsbenägenheten och målpopulationen beskriven med Skolverkets Elevregister samt Universitets- och högskoleregistret.

I kalibreringen användes följande registervariabler (hjälpvariabler):

- Kön, gymnasieprogram, födelseland och gymnasiebetyg för de som avgick f
- Kön, högskoleexamina, födelseland och gymnasiebetyg för de examinerade från högskolan.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen skilde sig inte så mycket från målpopulationen. I ramen ingick de elever som avgick från gymnasieskolan eller tog ut en examen i högskolan läsåret 2000/01. Målpopulationen var de som avgått från gymnasieskolan eller examinerats i högskolan läsåret 2000/01.

Undertäckningen i statistiken utgörs av personer som hade avslutat utbildning i gymnasieskola eller högskola läsåret 2000/01 men som av någon anledning inte finns med i de register som ingick i ramen. Bland de högskoleutbildade finns det t.ex. de som inte tar ut sitt examensbevis fast de har uppnått de krav som ställs för en examen.

Övertäckningen består av de personer som finns med i de register som ingår i ramen men som inte har avslutat utbildning det år som avses. Det kan t.ex. vara högskoleutbildade som har avslutat utbildning ett tidigare läsår, men som har tagit ut sitt examensbevis under det aktuella referensåret. Viss övertäckning går att identifiera vid datainsamlingen.

2.2.3 Mätning

Det finns ett antal frågor i undersökningen som är av retrospektiv karaktär. Risken för minnesfel vid uppgiftslämnandet finns när sådana frågor används.

Det finns både frågor med fasta och öppna svarsalternativ. Det förekommer att en del uppgifter som lämnas på de öppna svarsalternativen är för knapphändiga för att kunna kodas.

2.2.4 Svartsbortfall

Objektsbortfallet i undersökningen var 40% för yrkesinriktade gymnasieprogram, 34% för studieförberedande gymnasieprogram och 25% för högskoleutbildningar. Bortfallet bestod nästan uteslutande av ej avhörda personer. För att minska den skevhet som ett bortfall kan föra med sig gjordes en bortfallskalibrering. Det innebär att registervariabler nyttjades för att väga upp grupper som var underrepresenterade bland de svarande.

Det partiella bortfallet varierade mellan olika frågor. För de flesta av frågorna var det partiella bortfallet på 1-3 procent.

2.2.5 Bearbetning

Scanningprogrammet som används innehåller validitetskontroller. Dessutom görs manuell granskning och rättning av insamlad data. Personalen som arbetar med undersökningens dataregistrering har lång erfarenhet av arbetet.

2.2.6 Modellantaganden

Estimation med kalibreringsestimator.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Konfidensintervall, 95-procentiga för alla skattningar.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken publiceras vartannat år. Tidpunkterna för datainsamling och publicering har varit samma de år som undersökningen har genomförts.

3.2 Framställningstid

Arbetet med frågeblankettens innehåll och urvalsdesignen påbörjades i januari 2004. Urvalet drogs i mitten av mars. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 23 mars. Tack- och påminnelsekort skickades den 1 april, ett påminnelsebrev med ny blankett den 14 april och en påminnelse med ny blankett den 4 maj.

Under augusti granskades och rättades materialet. Tabellframställning påbörjades i mitten av augusti. Rapporten kom i december 2004.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades enligt planen.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har endast gjorts vid fem tillfällen i den nuvarande formen. Jämförbarheten över tiden kommer att förbättras när det finns statistik från fler år. Till årets undersökning ändrades innehållet i frågeenkäten vilket fått till följd att jämförelser bakåt i tiden har försämrats.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Många av frågorna i undersökningen är formulerade så att variablerna följer vedertagna definitioner. Frågan om förvärvsarbete följer t.ex. ILO:s definition av sysselsättning. Variablerna redovisas på kön, gymnasieprogram, högskoleexamen och utländsk bakgrund. Alla grupper som målvariablerna redovisas för är definierade utifrån information som finns i SCB-register, t.ex. utbildningskoder för gymnasieprogram och högskoleexamina.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Statistiken är ett komplement till SCB:s registerstatistik om verksamhet efter utbildning. Inträdet på arbetsmarknaden innehåller många variabler som är svåra att mäta med register. Det föreligger dock skillnader i mätmetod och referensperiod mellan undersökningarna.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiska meddelanden, serie UF 86, Utbildningsstatistisk årsbok, Fickskolan och Sveriges statistiska databaser (SSD).

5.2 Presentation

Tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Undersökningen dokumenteras i Metadok och SCB-dok.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Det går också, efter en speciell prövning, att på uppdragsbasis få tillgång till en avidentifierad version av primärmaterialiet.

5.5 Upplysningstjänste

Daniel Samuelsson, programmet Utbildning-arbetsmarknad vid SCB.
Telefon: 019-17 65 17
Fax: 019-17 70 82
e-post: fornamn.efternamn@scb.se

